

Mae Fah Luang University

The Center for Learning Resources and Educational Media

Title :	กิตติคุณ เกษม "หอฝิ่น" ส่งท้ายปีวัว
Subject Heading 1 :	
Subject Heading 2 :	
Source :	หนังสือพิมพ์ มติชน ฉบับวัน (หน้า. 23)
Date :	วันอาทิตย์ ที่ 24 ธันวาคม 2552

ตามล่าหา...ตะวัน

ที่ ดอยตุง

เที่ยว 'หอฝิ่น' ส่งท้ายปีวัว

พระตำหนักคอยดู

ห้องประทับสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ

บันทึก...
เดินทาง

พระอาทิตย์ดวงกลมโตที่เห็นแต่แรกเลื่อนลับเหลี่ยม
เขาหลังดงไม้ทึบไปเสียแล้ว ความตั้งใจแต่แรกที่ว่า
จะถ่ายรูปพระอาทิตย์ตกดินไปอวดเพื่อนๆ ที่ทำงาน
เลยต้อง "อด"

กระนั้นยังใจชื้น ว่าถึงไม่ได้ถ่ายรูปพระอาทิตย์
ตกในตอนนี้ แต่ยังมีรุ่งเช้าของวันพรุ่ง รอให้ได้กดชัต
เตอร์รูปพระอาทิตย์ขึ้น

เที่ยว "หอฝน" ลงท้ายบว

พระตำหนักคอดุง

ห้องประทับสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ

ริมต้นของฤดูหนาวผ่านเลยมาได้ระยะหนึ่งแล้ว แต่ดูเหมือนอากาศในเมืองใหญ่ๆ ยังไม่ถึงกับ "หนาว" อย่างช็อค

หลายคนตัดสินใจเดินทางขึ้นเหนือ เพื่อไปสัมผัสอากาศหนาวถึงถิ่น เหมือนกับการโยกย้าย "บางอย่าง" ที่ขาดหายไปในชีวิต เพราะจะว่าไปแล้ว อากาศหนาวประเทศไทย โบกมือลาเมืองใหญ่ๆ หลายเมืองไปหลายปีติด

แต่อากาศหนาวที่เมืองเหนือ ยังคงเดินทางมาเยือนอย่างสม่ำเสมอ อาจจะมีระยะเวลาสั้นบ้างยาวบ้าง แต่ก็สวยสดงดงาม ไม่ผิดหวัง สายลมและสายหมอกกล่าวคำทักทายเหมือนเพื่อนสนิท ขณะที่บางแห่งหยอกเินถึงขั้นหนาวเข้ากระดูกดำ โดยเฉพาะบนภูสูง อย่างภูชี้ฟ้า และคอดุง

จังหวัดเชียงราย เป็นอีกจังหวัดหนึ่งของภาคเหนือ ที่ผู้คนรวมถึงนักท่องเที่ยวผู้รักอากาศหนาวเย็น แ่เดินทางไปสัมผัสสายลมสายหมอกที่นั่น โดยเฉพาะบนคอดุงและจุดเหนือสุดในสยาม การเดินทางไปเยือนเชียงรายครั้งนี้ มีเป้าหมายอยู่ไม่กี่แห่งเพราะถือเป็นการท่องเที่ยวสงท้ายปี

ว่าไปแล้ว ระยะเวลาช่วงนี้เรียกว่า "ต้นฤดูหนาว" ก็น่าจะได้ เพราะยังไม่เข้าเดือนมกราคม จึงเป็นช่วงที่อากาศกำลังเย็นสบายๆ ไม่เห็นหนาวทรมานจนเกินไป

คราวนี้ถือโอกาสเดินทางแบบไม่เสียเวลา โดยเครื่องบินสายการบินประจำชาติ จำปีสีม่วง ระยะเวลาหนึ่งชั่วโมงเศษนิดหน่อยก็ถึงสนามบินจ.เชียงราย ก่อนจะนั่งรถต่อไป เป้าหมายแรกคือเข้าที่พักก่อนพระอาทิตย์อัสดง ซึ่งเป็นสถานที่ที่ใครหลายคนอยากไปพัก เพราะอากาศดี เย็นสบาย และสวยงาม ชื่อ "บ้านพักต้นน้ำ" ตั้งอยู่บนพระตำหนักคอดุง

ใช้เวลาเดินทางไม่นานก็ถึง ระยะทางระหว่างขึ้นคอดุง ยังคงเขียวชอุ่ม ชุ่มเย็น ถนนลาดยางสีดาดตัดกับความเขียวขจีของต้นไม้สองข้างทาง ลมเย็นความเมื่อยล้าจากการเดินทางให้ผ่อนคลายลงไปได้เป็นอย่างดี

เมื่อเข้าเขตพระตำหนักคอดุง นักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและคนต่างชาติเนืองแน่นหนาตา โดยเฉพาะสวนดอกไม้หน้าพระตำหนัก แดงของผู้คนเข้าคิวรอถ่ายรูปกับดอกไม้ยาวเหยียด จ้องดูคนและดอกไม้ในสวนเพลินๆ ไม่ทันรู้ตัว

พระอาทิตย์ดวงกลมโตที่เห็นแต่แรกเลือนลับเหลี่ยม เขาหลังดงไม้ทึบไปเสียแล้ว ความตั้งใจแต่แรกที่ว่า จะถ่ายรูปพระอาทิตย์ตกดินไปอวดเพื่อนๆ ที่ทำงานเลยต้อง "อด"

กระนั้นยังใจชื้น ว่าถึงไม่ได้ถ่ายรูปพระอาทิตย์ตกในตอนนี้ แต่ยังมีรุ่งเช้าของวันพรุ่ง รอให้ได้อีกซักเตอร์รูปพระอาทิตย์ขึ้น

คิดๆ ไปมันช่างเหมือนกับชีวิตคนเรา พระอาทิตย์ขึ้น พระอาทิตย์ตก ถ้ายังมีเป้าหมายให้เห็น เราก็ยังมีความหวังที่จะเดินไปสู่เป้าหมายนั้นให้จงได้ -

ตั้งใจว่าพรุ่งนี้จะไม่พลาดโอกาส! ทั้งๆ ที่การตื่นเช้าตรู่ในยามอากาศหนาว บนที่นอนอุ่นนุ่ม อบอวล เป็นเรื่องที่ยากอย่างยิ่งก็ตาม

ที่พักร "บ้านต้นน้ำ" อยู่ห่างจากพระตำหนักคอดุงไม่กี่ร้อยเมตร เดินไม่ทันเหนื่อยก็ถึงแล้ว ตั้งใจว่าอาบน้ำอาบท่าเสร็จแล้วจะเข้านอนแต่หัวค่ำเพื่อตื่นเช้าให้ทันพระอาทิตย์ขึ้นให้ได้

อากาศหนาวเย็น และความเย็นสบาย ไม่มีเสียงรบกวนอย่างในเมืองใหญ่ นอกจากเสียงจิ้งหรีดเรไร ทำเอาหลับสนิทรวดเดียวทั้งคืน เสียงนาฬิกาปลุกที่เร่งความดังมากกว่าปกติ ทำหน้าที่ของมันอย่างซื่อสัตย์ ต้องตัดใจลุกขึ้น

แม้ว่าใจหนึ่งอยากซุกตัวต่อไปในผ้าห่มหนาๆ นุ่มก็ตาม

จัดการกับตัวเองอย่างรวดเร็ว ก่อนหยิบปล้องคู่กายสะพายเดินออกจากห้องพัก สายหมอกยามเช้ายังปกคลุมไปทั่วบริเวณ ทำให้พระอาทิตย์ที่กำลังตามหา มองดูไม่รู้ว่าจะโผล่ขึ้นมาที่มุมไหน โกลดิบๆ เป็นแนวเทือกเขา สายหมอกโรยตัวอ้อยอิ่งปิดบังหมู่บ้านชาวเขาที่ปลูกเรียงรายให้เห็นเพียงภาพรางๆ

ความโรแมนติกของธรรมชาติ และความสบายตาที่มองเห็น ทำให้ต้องยกกล้องตัวโปรดขึ้นกดชัตเตอร์ถ่ายรูปหมู่บ้านชาวเขาไปพลางๆ รอคอยพระอาทิตย์ที่กำลังตามหา ซึ่งยังไม่มีที่ว่าจะโผล่มาให้เห็น ผ่านไปพักใหญ่แล้วแหละ แสงสว่างเป็นทางยาวพุ่งมาระทอบกับยอดไม้ ต้องรีบเปลี่ยนทิศทางหันหลังให้กับหมู่บ้านชาวเขา เฝ้ารอหน้ากับแสงอุ่น-อุ่นที่ค่อยๆ โผล่พ้นทิวไม้ขึ้นมาอีกด้าน

พระอาทิตย์กำลังทอแสงเลื่อนตัวช้าๆ ขึ้นมาเหนือยอดไม้ ต้องรีบบันทึกความทรงจำนี้ไปฝากเพื่อนๆ

ในที่สุด พระอาทิตย์ก็มาอยู่ในกรอบสี่เหลี่ยมสมใจ เมื่อภารกิจเสร็จสิ้น จึงเดินตามถนนลาดยางไปสู่พระตำหนักคอดุง ที่ใครๆ ก็รู้ว่าเป็น "บ้าน" ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี "สมเด็จพระย่า" ของชาวไทย

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงสร้างพระตำหนักคอดุงในปี 2531 เพื่อเป็นที่ทรงงานอยู่ใกล้กับชาวบ้าน พระตำหนักคอดุงจึงเปรียบเสมือนจุดรวมของชาวคอดุงทุกคนและความรู้สึกของชาวคอดุงเองกับบอกว่า

พระตำหนักคอดุง

หมู่บ้านชาวเขาคอดุง

สวนดอกไม้คอดุง

ประติมากรรมปูนปั้นที่หอฝน อ.เชียงแสน

สมเด็จพระย่า ทรงเป็นเสมือน "หลักแห่งความมั่นคง" ของคนที่นี่

ไม่เพียงแต่การก่อเกิดอาชีพ สร้างรายได้ ยังเสด็จทรงงานที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในถิ่นใกล้เคียง เพื่อทรงให้การศึกษากับเด็กชาวคอดุง เวลาเสด็จทุกครั้งจะประทับเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่ง เป็นภาพที่ชินตาจิตใจของชาวบ้าน ซึ่งจะบอกกันปากต่อปากว่า "สมเด็จพระย่ามาจากฟ้า" เป็นที่มาของพระสมัญญานาม "แม่ฟ้าหลวง"

ที่ตั้งของพระตำหนักคอดุงล้อมรอบด้วย "ทะเลหมอก" เพราะอยู่กลางหุบเขา มองไปเห็นทั้ง อ.แม่จัน อ.แม่สาย และ อ.เชียงแสน ติดชายแดนไทย-ลาว ยังมองเห็นเทือกเขาในประเทศลาวได้ด้วย เพราะพื้นที่ตรงนี้เป็นชายแดนระหว่างแม่น้ำโขง

เจ้าหน้าที่บรรยายประจำพระตำหนักคอดุงบอกว่า จะเหมือนเทือกเขาแอลป์ที่กั้นระหว่างฝรั่งเศสและสวิตเซอร์แลนด์ การสร้างที่ประทับตรงจุดนี้ เหตุผลอย่างหนึ่ง คือความสูงอยู่ระดับเดียวกันกับที่ประทับในประเทศสวิตเซอร์แลนด์

เก็บเกี่ยวความประทับใจและเรื่องราวของพระตำหนักคอดุงเสร็จสรรพก็เดินทางสู่เป้าหมายต่อไป คือ "หอฝน" ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านสบรวก ต.เวียง อ.เชียงแสน จ.เชียงราย

หอฝนแห่งนี้เปิดเป็นทางการเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2548 ตามพระราชดำริของสมเด็จพระย่า ที่ทรงมีพระประสงค์จะลดปัญหาเสพติดในภาคเหนือ หอฝนเป็นโครงการต่อเนื่องมาจากโครงการพัฒนาคอดุง มีลักษณะการจัดแสดงในรูปแบบนิทรรศการเชิงศึกษาบันเทิง

ความรู้ที่ได้จากผู้บรรยาย บอกว่าหอฝนแห่งนี้มีประชาชนเข้าชมปีหนึ่งๆ นับแสนคน เพราะเป็นที่จัดแสดงเรื่องราวของฝิ่นที่สมบูรณ์ที่สุดในเอเชีย เริ่มตั้งแต่ธรรมชาติของฝิ่น ประวัติการใช้ฝิ่นมาตั้งแต่ยุค 5,000 ปี การแพร่กระจายของฝิ่นในยุคต่างๆ ไปจนถึง สงครามฝิ่น และนิทรรศการแสดงประวัติความเป็นมาของฝิ่นในประเทศไทย กระทั่งมาถึงสมัยรัชกาลที่ 4 ทรงให้มีการจัดเก็บภาษีฝิ่นขึ้น และต่อมาถูกยกเลิกไปในปี 2502

ก่อนเข้าไปในหอฝน จะต้องเดินผ่านอุโมงค์ที่มืดสนิท คูลิกลับ มีความยาว 137 เมตร เจาะทะลุภูเขาทางด้านใต้รองรับไปถึงตัวอาคารใหญ่อีกฟากหนึ่ง ที่กว้าง โปร่ง และเป็นทุ่งฝิ่นจำลอง ตลอดแนวอุโมงค์เป็นภาพปั้นปูนนูนต่ำ ฝีมือของช่างกรมศิลปากร แสดงเรื่องราวความทุกข์ทรมานของการเสพฝิ่น เห็นแล้วดูขยาดเซ็ดหลาบ

เมื่อทะลุมาอีกฟากที่เป็นทุ่งฝิ่นจำลอง จะได้ศึกษาเรื่องราวของพันธุ์ต่างๆ ของดอกฝิ่นหรือ ดอกป๊อปปี้ ทั้งที่เป็นพันธุ์สวยงามและเป็นพันธุ์ที่ใช้กริดเอายาผลิตเป็นยา การเจริญเติบโตในระยะต่างๆ ของดอกป๊อปปี้ รวมทั้งกระเปาะแห้งที่ใช้ประโยชน์ในการตกแต่ง ประดับประดา

แต่ละห้องจะแสดงเรื่องราวของฝิ่นต่อเนื่องกันไป เจ้าหน้าที่ผู้บรรยายบอกว่า หากจะให้ครบต้องใช้เวลากว่า 3 วัน

ที่สุดแล้วมาถึงห้องสุดท้าย ที่เรียกกันว่า "ห้องคิดคำนึง" คอนเซ็ปต์ของการจัดห้องนี้ต้องการให้ผู้เข้าชมมีโอกาสสันทัดบทown ซึมซับ กับเรื่องราวที่ได้เห็นผ่านตามาทั้งหมด

และหากเมื่อพ้นจากหอแสดงแห่งนี้ไปแล้ว จะเป็นผู้ที่รู้และเข้าใจในปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะ "ภัย" อันร้ายแรงยิ่งกว่าตมกรรขมลึกสุด และความรู้สึกลอยๆ เป็นหนึ่งในการช่วยแก้ปัญหาเสพติดที่มีอยู่

เวลาในฤดูหนาวดูเหมือนจะเดินเร็วกว่าปกติ พ้นจากห้องคิดคำนึงมาได้ไม่เท่าไร แสงอาทิตย์ล่าสุดท้ายกำลังจะโผล่มาอีกแล้ว หลายคนต้องเริ่มส่งสัญญาณเตือนให้เต็มพลัง ดังนั้น เป้าหมายต่อไปจึงเป็นเรื่องของปากและท้อง

แต่เป็นสิ่งที่ไม่ได้ตามหา -- เพราะมีในสัญชาตญาณของมนุษย์ทุกคน

เที่ยวเหนือสงท้ายปีครั้งนี้ นอกจากได้ทักทายอากาศหนาวแล้ว ยังได้ "เก็บ" ตะวันไปฝากเพื่อนๆ อย่างที่ตั้งใจ

ดวงศักดิ์ ชื่นสินธุ์

ตามล่าหา...ตะวัน

ที่คอกขตง เที่ยว 'หอผิน' ส่งท้ายปีว้าว

พระตำหนักคอกขตง

ห้องประทับสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ

